

Heliomare

Gedeelde besluitvorming (shared decision making)

Maartje Ligthart
Fysiotherapeut

Inhoud

- Inleiding gedeelde besluitvorming
- Proces van gedeelde besluitvorming
- Keuzehulpen
- Gedeelde besluitvorming toegepast in Heliomare

Wat is gedeelde besluitvorming?

- Bij keuzemomenten kijken de professional en de cliënt samen welke opties er zijn en wegen deze af, ze komen samen tot een passend besluit

Waarom gedeelde besluitvorming in Heliomare?

- Missie Heliomare: 'Niemand aan de zijlijn'
- Cliënt: zelfmanagement en eigen regie
- Professional: communicatieve vaardigheden om partnerschap, vertrouwen en eigen regie van de cliënt te stimuleren
- Alle klinische medewerkers geschoold in gedeelde besluitvorming door Haske van Veenendaal

Effecten gedeelde besluitvorming

- Beter geïnformeerd
- Meer bewust van voor- en nadelen van keuze
- Meer betrokkenheid in besluitvorming
- Vaker tevreden over besluit, minder twijfel, spijt

Mogelijk:

- Verhoging therapie trouw
- Vaker keuze voor kwaliteit van leven
- Lagere kosten, minder operaties/ziekenhuis opnames

Uit onderzoek weten we dat zorgverleners:

- het % onderschatten dat wil meebeslissen (van Tol-Geerdink 2006)
- denken gedeelde besluitvorming al toe te passen (van der Weijden et al, 2012)
- niet goed inschatten wie wil meebeslissen en welke optie ze willen (Stalmeier, 2007; Elkin 2007, Bruera 2002)
- denken dat gedeelde besluitvorming meer tijd kost of de angst vergroot (Legaré, 2012, Stacey 2014)
- ruimte geven aan waarden en voorkeuren lastig vinden (Lee 2014, PCCI 2013)

Voorkeursgevoelige beslissing

*'There are no right or wrong choices.
It's what you prefer'*

Proces van gedeelde besluitvorming

Figuur 1 Gedeelde besluitvorming: het model van Elwyn^{12,13}

Keuzemomenten tijdens NAH-revalidatie

Weekendverlof?

Hard of zacht gekookt ei?

Armfunctietraining bij slechte prognose?

NPO verplicht?

Ontslagbestemming?

Vervoervoorziening?

Zelf transfers?

's ochtends of 's avonds douchen?

Stappen besluitvorming

1

- Leg uit dat er een 'keuzeprobleem' is en licht dit toe

2

- Presenteer de keuzemogelijkheden inclusief 'niets' doen

3

- Bespreek de voor- en nadelen (risico's, kosten, inspanningen)
- Deel de kennis en aanbevelingen van de zorgverlener

4

- Laten zien dat waarden, voorkeuren, etc. een rol spelen in de beslissing

5

- Exploreer de voorkeuren en belangen van deze unieke cliënt
- Bespreek de mogelijkheden en beperkingen (self efficacy) van de cliënt

6

- Neem een besluit of stel expliciet de besluitvorming uit
- Regel follow-up

Stap 1 en 2: Keuzeprobleem

- 'Probleem' markeren
- Aangeven dat er meerdere opties zijn en dat er geen 'beste' keuze is
- Alleen reëel opties uitwerken
- Belang van persoonlijke keuze aangeven, omdat mensen verschillen in hoe ze opties waarderen
- Duidelijk maken dat de keuze samen gemaakt kan worden, dat de cliënt er niet alleen voor staat

Stap 3: Opties voor- en nadelen

- Presenteer de feiten (mondeling en/of schriftelijk)
Individuele situatie cliënt
Per optie voor- en nadelen, kansen (risico's, kosten, inspanning)
- Stel niet realistische verwachtingen bij

Stap 4: Opties

Waarden ontlokken

- Introspectie: stimuleren om na te denken over belangrijke punten over de beslissing
- Communiceren van waarden
- Ervaringsverhalen per optie

Stap 5: beslissing

- Welke doelen stelt deze persoon zich in het leven
- Wat zijn voor deze persoon belangrijke waarden en voorkeuren
- Waarderen van positieve en negatieve uitkomsten

Numeriek 0-5

Grafisch bv. 1-5 sterren

Wikken en wegen

- Wat verwacht je van een behandeling/beslissing?
- Zijn er mensen met wie je deze beslissing wilt bespreken?
- Heb je alle informatie die nodig is?
- Welke overweging is voor jou het belangrijkste?
- Waarover maak je je het meeste zorgen?

Stap 6: Besluit of uitstel

- Stel vast of er voldoende informatie is ingewonnen om de beslissing te nemen
- Stel samen vast of een cliënt een eigen keuze wil maken of deze wil overlaten aan de professional
- Regel zo nodig een follow-up

Keuzehulpen

- Bestaan reeds
- Lopend project voor ontwikkeling 2 keuzehulpen vanuit kennisnetwerk CVA en hersenletsel.nl
 - Nabehandeling na revalidatie
 - Inhoudelijke behandeling
- Een persoonlijke keuzehulp op volgende dia

2. Welke afwegingen maakt u om tot het besluit te komen?

Kennis

Schrijf op wat u al weet over:

- de mogelijkheden
- de belangrijkste voordelen
- de nadelen

Uw waardering

Gebruik sterren* om aan te geven hoe belangrijk een voor- of nadeel voor u is

- Geen ster is onbelangrijk
- 5 sterren* is erg belangrijk

Zeker zijn van uw keuze

- Overweeg de opties waarbij de belangrijkste voordelen het vaakst voorkomen
- Vermijd de opties waarbij de belangrijkste nadelen voorkomen

Een optie is bijvoorbeeld een behandeling waarover u moet beslissen of de overstap naar een andere arts	Reden om deze optie WEL te kiezen (voordelen)	Geef aan hoe belangrijk dit voordeel voor u is met 0 tot 5 sterren*	Redenen om deze optie NIET te kiezen (nadelen)	Geef aan hoe belangrijk dit nadeel voor u is met 0 tot 5 sterren*
Optie 1				
Optie 2				
Optie 3				

Welke optie heeft uw voorkeur?

- ☐ Optie 1
- ☐ Optie 2
- ☐ Optie 3
- ☐ Ik twijfel nog

Implementatie in Heliomare kliniek team 3

- Ambassadeurs van verschillende disciplines
- Per discipline: 1 onderwerp gekozen waarop gedeelde besluitvorming bij elke cliënt wordt toegepast
- Multidisciplinair: voorafgaand aan elke Uitgebreide Patiënt Bespreking middels gedeelde besluitvorming SMART doelen stellen met de cliënt

Meer informatie?

- haskevanveenendaal@gmail.com
- Website Nederlands platform GB:
<http://www.zelfmanagement.com/thema-s/gedeelde-besluitvorming/>
- Website OHRI, Canada: <http://decisionaid.ohri.ca/>
- Website Dartmouth-Hitchcock, USA:
http://patients.dartmouth-hitchcock.org/shared_decision_making.html
- Keuzehulpen: <http://keuzehulpen.thuisarts.nl>
- Int verzamelplaats keuzehulpen: <http://www.med-decs.org/>
- Option grid, UK: <http://www.optiongrid.co.uk/>

Bedankt voor uw aandacht

Vragen?

